

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnihstvom prejeman:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izbija vsaki dan svojo izdajo in se prodaja.

Inserti veljajo: petstotinska peti vrsta za enkrat po 14 vinar, za dvakrat po 12 vinar, za trikrat ali večkrat po 10 vinar. Pri večjih insertih po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naprej, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posredovanje štoviha velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 6:50	četrt leta 7—
na mesec 2:30	na mesec 2:30

Vprašanjem glede insertov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak.

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Dalmatinske Iskre.

V Dalmaciji srujejo duhovniško stranko. Porodila se ni v Dalmaciji sami, marveč je bila ustvarjena iz Ljubljane, kjer je središče jugoslovanskega klerikalizma.

Tudi v Dalmaciji utemeljujejo potrebo take duhovniške stranke z verskimi razlogi. Tiste litanije, ki smo jih stoishtokrat slišali na Slovenskem, je slišati sedaj tudi v Dalmaciji. Kakor pri nas, pravijo tudi tam, da se mora vse javno delo postaviti na temelje pozitivne religije, da je ustanovitev duhovniške stranke z izrazitim konfesionalnim značajem, torej prave klerikalne stranke, v interesu vere in cerkve itd., itd. Vse, kakor pri nas!

O tem gibanju je priobčil zadnjski »Narodni List«, glasilo državnega poslanca Biankinija, jednat članek, ki je toliko bolj zanimiv, ker je Biankini duhovnik in je osivel v boju za narodne in cerkvene interese.

»Narodni List« se v svojem članku sklicuje na izjavo viteza Bodmana, enega najodličnejših katoličnov badenskih: »Hudo greši proti ljudski duši, kdor govori, da je kdo v imenu vere dolžan pripadati tej ali oni stranki. Vera se tiče vprašanja našega razmerja napram Bogu in našim moralnim dolžnostim in more samo pridobiti, ako je ostro ločimo od politike. Tudi jaz želim, da ostane ves naš narod trdo pri svoji veri ali zato ga ne smemo politično vezati. Vsak mora biti svoboden, da vrši svojo politično delavnost, kakor misli, da je boljše.«

Z ozirom na to, gotovo zelo značilno izjavo, nadaljuje »Narodni List« tako: — le:

Čim se vera poniza do sredstva strankarstva, potem izgubi pred oči mas svetost in dela se z njo, kakor s kako — stranko. A to je največja nevarnost za vero, ker se tem potem pride najprej do izgube spoštovanja pred duhovščino. Človek ne vidi v mašniku več duhovnega pastirja, nego strankarskega nasprotnika. In vsled tega se drži daleč od cerkve in se uda verskemu indiferentizmu. To so neizogibni posledici, če se vera zapise na zastavo političnih strank.

Prevara je torej, če se misli z organiziranjem klerikalne stranke —

namreč stranke na konfesionalnem programu — ščititi interese vere. S tem se te interese le spravljajo v nevarnost. Pri nas niso samo nacionalni interesi, ki se vojskujejo proti takemu pokretu, marveč v prvi vrsti tudi interesi vere. Mi, ki pobijamo duhovski, kot politični pokret, smo globoko uverjeni, da smo boljše katoličani, nego oni, ki hočejo sejati burjo, iz katere bodo nekega dne želi točo.

Nam zveni v ušesih kakor prava blasfemija, ko čitamo, kako »Dan« deli naše javno življenje, tako družabno, kakor parlamentarno, na dva tabora: Kristus — pravi — in Antikristov. Oni so seveda v Kristovem (druga božja zapoved se glasi: ne imenuj po nemarnem božjega imena) a mi v — Antikristovem.

Koliko mileje in bolj krščansko se glase mironosne besede, katere je lani glasoviti kremonski škof Bonomelli naslovil na duhovščino svoje škofije: »Bodimo zmerni in ne prištevajmo tako na lahko roko med sovražnike cerkve onih, ki to še niso, ali so to samo po našem nazoru. Hoteti zadušiti protivnike pod težino greha in herezije, aplicirajo nanje obsodbe cerkve, umevane po našem mišljenju, žali in oddaljuje mnogo od njih . . .«

Kaj bi rekel ta vzvišeni prelat, če bi slučajno izvedel, kaj piše splitski duhovniški list, ki goni v tabor Antikristov celo duhovnike, ako niso v enem političnem taboru z »Dnem«.

Obnoviti celo ljudsko družbo v Kristu, to je najvažnejša naloga katoliškega pokreta — kliče »Dan«.

Je, ali sv. oče papež Pij X. je rekel: Za obnovitev vsega v Kristusu ni potreba posredovanja politike.

Tako piše zadnjski »Narodni List«. Ko bi bili naši klerikalci kolikaj objektivni, bi morali priznati, da se je pri nas že do pite izpolnilo, kar prorokuje Biankinijev list za posledico identificiranja vere s kako politično stranko. A kakor so bila pri nas vsa taka svarila, kakor jih je zdaj objavil Biankinijev list, govorena v veter, tako bo tudi v Dalmaciji, če bodo škofje stopili na stran klerikalne stranke.

ru. Na Črnem morju je bil krasnejši. Morda ni vselej tako krasen, kakor je bil ta večer; strmeli smo za njim, kakor otroci za lepo bajko. Pravijo, da je Črno morje rado viharo. Imeli smo torej s »Kralevo Olgo« posebno srečo, tudi noč, ki se je počasi razgnila nad nami, je bila taka, da smo ostali na krovu pozno čez polnoč. Nič ni motilo tihe radosti, ki je polnila naša srca.

Zjutraj so se pokazali bolgarski bregovi. Danes tekmujeva v svojem razvoju na Balkanu dve mladi slovanski državi: Srbija in Bolgarija. Bolgarija je srečnejša. Ima dohod k morju in to je zanjo velikanskega pomena. Bolgarska mesta ob Črnem morju so bivša grška mesta. Že stari Grki so imeli tu ob morju svoje kolonije. Do osvobođenja so prebivali po teh mestih Grki in Turki. Glavni pristanišči sta Varna in Burgas. Bližali smo se Varni. Na desni strani se dviga visok zelen breg s kraljevim gradom na koncu, Evksinograd, letno bivališče bolgarskega carja. Po bregovih raste vinska trta, ki rodi znano evksinogradsko vino.

Pristanišče Varne ni veliko; vidi se mu, da se je šele v zadnji dobi popravilo in spopolnilo.

Mesto Varna leži v bregu in ima orientalski izraz. Tudi množica v pristanišču je zelo pisana. Turki, Grki in razni drugi tipi. Zanimivo je na

O slovenskem trgovstvu.

(Referat dr. Frana Novaka na slovenskem narodnogospodarskem shodu v Ljubljani.)

Mal narod brez svetovnega imena, politično od državnih oblasti zapostavljeni, smo Slovenci nakazani edino-le na notranjo svojo moč in žilavost; o mehkuznosti v nas v toliko ni sledu, v kolikor iščemo v svojem zdravem jedru zadoščenje in zadovoljstvo v življenju, v delu. Delo in skrb plemenita tudi narodi slovenski. Stremljenje po vsestranski izpolnitvi posameznika, kakor celote z delom je tudi za nas Slovence značilno, tem značilnejše, ker se nam stavlja pri tem stremljenju nenaravne zapreke od vseh mogočih faktorjev. Smo trpni delavci, a nočemo trpeti samo za posmrtno življenje, že na zemlji hočemo se izpopolniti, z delom postati jačji in višji. Iz tega stališča je naravno, da sledimo z delom v pogledu drugih narodov. Narod pobožnih beračev nismo in nočemo postati. Naš cilj mora biti gospodarsko ojačenje celokupnega naroda. Z gospodarskim ojačenjem se ojači naša kultura, ves naš razvoj.

Uspešna trgovina pripomore k takemu ojačenju. O teoriji v tem pogledu bi bilo na tem mestu odveč govoriti. Praktičen dokaz za velevažen gospodarski pomen trgovine pa nam nudi zgodovina ostalih narodov.

Slovenci smo bili trgovci od nekdanj sem v malem pomenu besede. H kupčevanju je navajala bližina morja in pa položaj naših krajev kot prehodnega ozemlja. Deloma nedostajanje kapitala, pomanjkanje prometnih sredstev in — kar posebno poudarjam — pomanjkanje strokovne izobrazbe, nam je branilo kljub vsej dobri volji in bistremu duhu povzpeti se že v zgodnji preteklosti do popolne osamosvojitve na polju trgovine.

Nekaj zgodovinskega naj navedem pri tej priliki.

Do časa, ko se je sezidala železnica Dunaj-Trst, je cvetela v slovenskih pokrajinah prevozna obrt kakor malokje. S to obrtjo v zvezi je uspevala tudi trgovina; veliko denarja je prišlo tisti čas s spedijskim obrtom v deželo.

Naša trgovina se je jela razvijati v pravem tiru šele v zadnjih desetletjih. Bili smo preje tesno od-

visni od Nemcev in Italijanov, ki so za nas v trgovini posredovali. Malo trgovino smo imeli le deloma v svojih rokah.

Danes imamo Slovenci malo trgovino v našem ozemlju do malega v svojih rokah. In to dejstvo smatram za velevažno! Sijajen napredek v tem pogledu kažejo obmejni kraji proti laškemu ozemlju; v drugih obmejnih krajih bi bilo pač želiti boljših razmer zlasti v trgih in mestih, a upanje je, da se z nadaljnjim krepljenjem trgovine v središču tudi obmejni kraji pridobijo popolnoma v domače roke. Na to treba uravnati našo gospodarsko politiko, na to morajo delovati vsi naši politični faktorji, obrambna društva itd.

Veletrgovina prihaja polagoma v naše roke, posebno ona, ki se giblje v mejah slovenskih dežel. Dočim smo bili v tem pogledu pred leti nakazani le na Nemce in Italijane, je danes veletrgovina, ki se giblje v mejah slovenskih dežel, v strokah največje važnosti že prišla v naše roke. Tako imamo danes v tem smislu veletrgovino speecijskega, deloma kolonijalnega blaga. Trgovino z manu-fakturo, ki se giblje daleko preko slovenskih mej po celem jugu, imamo že delj časa. So v Ljubljani manufakturne trgovine, ki zalagajo cel naš jug in kakršnih v tem obsegu sploh daleč naokoli ni. Lesna trgovina kot veletrgovina je v veliki meri v naših rokah. Italijani nam sicer silijo v naše kraje; a istočasno se tudi naša trgovina razvija v večji meri. K napredku, ki širši podjetnosti sili domače trgovce tuja konkurenca. Tudi trgovina z lesnimi izdelki se razvija pri nas v smeri veletrgovine. Sicer pa ima vsaka dežela, kjer prebivajo Slovenci, v tem pogledu svoj poseben značaj. Naravno je, da je napredek segel najdalj v središču, v deželi Kranjski.

Ni prezreti pri nas trgovine s poljedelskimi pridelki, ki se v veliki meri eksportirajo. Mimo posameznih trgovcev se uveljavlja v tej stroki osobito delovanje združništva, ki ima v nas Slovenceh gotovo veliko in važno zvanje.

Domači denarni zavodi so po Slovenskem v obilni meri razširjeni. Manjši denarni zavodi skrbje za lokalni promet. Denarno uravnava posredujejo med temi zavodi trije združni zavodi, kakor: »Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani«, »Zadružna

zveza v Ljubljani« in »Zadružna zveza v Celju«.

Kar se tiče denarnega združništva smo v zadnjem desetletju napravili velikanski korak naprej. Večji denarni zavodi in banke, ki služijo trgovskim potrebam, so osnovane na obširni podlagi, imamo poleg »Kreditne banke« v Ljubljani, ki ima svoje podružnice v Trstu, Celovcu, Splitu in Sarajevu, — »Jadransko banko v Trstu«, »Trgovsko obrtno banko v Ljubljani«, »Trgovsko obrtno zadrugo v Gorici in Trstu« itd., itd. Pripravlja se v Ljubljani »Deželna banka« in »Zadružna banka«.

Večji denarni zavodi morajo dati vzpodbudo k podjetnosti. Denarni zavodi imajo glede na trgovino pri nas posebno veliko in važno nalogo. Oni morajo biti ne le njeni posojevalci, marveč tudi njeni vodniki in prijateljski svetovalci. Kapital, ki ga znese narod skupaj, je v naših zavodih dobro shranjen. A nekoliko manj ozkosrčnosti glede zaslanjanja naše trgovine, ki je poznana kot izredno solidna, bi časih gotovo ne škodovalo in iz denarnih zavodov samih bi morale vzkliti ideje in inicijative, dejanska pomoč morala bi slediti inicijativam in tako bi se dala marsikaj zasnovati in mnogokaj dokaj preje izvesti in uresničiti.

Lahko pa rečem, da smo se na denarnem trgu dokaj utrdili ali vsaj prišli v oni tir, po katerem se moremo v najboljše smeri meri samostojno razvijati v bodočnosti. Poslovne stike s kapitalno močnejšimi zavodi drugih Slovanov, v prvi vrsti Čehov, bo skrbno gojiti tudi v bodoče. Negrešni so za nas; ob pravem umevanju položaja ter z medsebojnimi poznavanjem prišli bomo postopno do cilja, ki je dan v stremljenju, otresti se vezi in jarma neslovenskega kapitala.

Pri vsem pa moram poudarjati dejstvo, da je naša trgovina vzrastla na naših tleh. Domačini so, ki imajo slovensko trgovino v rokah. Niso tujerodeci, ki bi se aklimatizirali Slovencem; značilnost je, da židovstvo ne more najti ugodnih tal. Redke izjeme so pri nas židovski trgovci. Trg slovenski je notorično soliden. To nam daje ime v tujini in mi se veselimo tega dobrega imena, ker tvori za nas dobro ime dragoceno kreditno podlago. Zal le, da nas severni Slovani še vse premalo poznajo, oddot doslej, žal, le rahli kupčijski stiki.

LISTEK.

V Sofijo.

Piše dr. Ivan Lah
(Konec)

Petrška se jezi na nas, da čitamo židovske časopise in da ne poznamo Rusije. Čudno je res, da oni, ki prebivajo za granico, bolj sovražijo Rusijo in vidijo v nji več slabega, nego oni, ki prebivajo v nji. Priznati moram, da sem šel v Rusijo z mnogimi predsodki, sedaj ko sem odhajal iz nje, se je pokazalo marsikaj kot prazno strašilo. Seveda kake posebne ljubezni tudi Petruška s svojimi dokazi ni mogel zanetiti v mojem srcu. Poleg naju je sedel Litvin, ki se je vozil iz Petrograda. Litvini so svoj narod, ki govore svoj jezik. Ruska vlada jim ne da nikakih šol in nikakih narodnih pravic; po cerkvah se pogosto pretepajo s Poljaki zaradi jezika. Taki narodni boji se začenejo v Rusiji ob času, ko so ruski nacionalisti proglasili čudno geslo: Rusijo Rusom. No, taka vprašanja se ne razrešijo na krovu »Kraleve Olge«.

Pozno popoldne smo se vozili mimo Kačjega otoka. Tam se zliva Donava v Črno morje. Gledal sem včas zapad solnce pri tržaškem Mirama-

primev, da na bolgarskih ladjah grško zapovedujejo. Ko smo se peljali iz Varne na izlet v Evksinograd, so nam rekli, da je to taka stara navada.

Kakor vsem bolgarskim mestom, se pozna tudi Varni, da je vzrastla iz zapuščenega starega mesteca tekoma zadnjih petindvajset let. V bregu ob morju vidimo še ostanke starih hiš, ki so bile vse nizke, slabe, komaj hišam podobne. Te hiše sedaj čimdalje bolj izginjajo; nekaj jih bodo morda ohranili za spomin. Na njih mestu rastejo nove, moderne stavbe v priprostem slogu in nove široke ulice z vilami in vrtovi.

Iz malega grškega mesteca raste nova bolgarska Varna, raste hitro in stoji kot trdna straža ob bregu Črnega morja.

Sofija.

Ljudje, ki so doma iz goratih krajev, imajo pogosto ono bolezen, ki se imenuje domotožje. V resnici nečesa pogreša naše oko, ako se vozimo par mesecev po onih ravnih daljavah, kjer ni videti nikakih gor. Zato se tem bolj razveselijo orce, ko zagleda zopet griče in doline. Ob poti od Varne do Sofije je mnogo krajev, ki zelo spominjajo na naše kraje. Griči in brda se dvigajo na obeh straneh, polja leže po dolini, čede komaj in relov se pasajo pa travnikih.

Tu in tam se nam zdi, da smo videli tak kraj kje doma.

Mnogo zanimivega nudi svet potniku, mnogo lepega in nenavadnega, toda ako tam z daljav nam odhiti misel domov, si nehoti priznamo: Imamo krasno domovino. Isto moramo priznati o Bolgariji. Je krasna zemlja to. Bolgarija je nas vse v marsicem presenetila. Priznati moram, da me je presenetila tudi s svojo prirodno krasoto. V zadnjem času so se zbrali prijatelji gor in prirodnih krasot v turistovsko društvo, ki ima namen buditi zanimanje za turizmo.

Bolgarija je tudi na prvi pogled bogata dežela. Polje je dobro obdelano, ob vznožju gor se vidijo tovarne, ljudstvo kaže povsod, da se nahaja v dobrem gospodarskem stanju.

Dolgo drda vlak ob gorah, med vrhovi, čez mostove, po dolinah, na zadnje se začne jasiti, pokrajina se širi, privzimo na široko ravno in v sredi nje zagledamo Sofijo.

Tudi Sofija nas je presenetila. Malokdo si je mislil, da leži tako lepo mesto tam na jugu. Že nje lega je zelo ugodna za razvoj novega modernega mesta. Na severni strani visoki grebeni s Staro planino, na južni strani Vitoš s svojim prevelikim vrhom, vse to tvori krasno panoramo v ozadju.

Največja stavba, ki daje od vseh strani najlepši izraz mestu, je nova cerkev Aleksandra Nevskega, ki se dviga nad mestom v svojih značilnih kupolah. Na zunanji je to zelo posrečena stavba, ki harmonira s celo okolico.

Sofija je novo moderno mesto. Ima sedaj 95.000 prebivalcev. Leta 1878. jih je bilo le 11.000. Po berlinski pogodbi je postala Sofija glavno mesto bolgarske kneževine. Od takrat je hitro rastla; leta 1887. je imela že 30.000 prebivalcev, leta 1900. 67.000; leta 1905. pa že 82.000 ljudi. Stara Sofija je popolnoma izginila, pred seboj vidimo le mlado mesto z novimi stavbami, s širokimi ulicami; mesto hitro raste.

Prostor, na katerem stoji Sofija, je zgodovinsko važen kraj. Tu je ustanovil mesto že cesar Trajan. Konstantin Veliki je rad prebival v tem mestu. V hudih bojih je mesto izginilo, dokler ni nastalo novo (Sredec) za časa bolgarskega carstva. Leta 1532. so to mesto posedli Turki in so je imeli v svojih rokah do leta 1878. Danes samo še par dijamij (iz katerih je ena ohranjena v prvotnem stanju, druga je izpremenjena v muzej, in tretja v cerkev) spominja na preteklo čase.

V splošnem ima Sofija tako poseben značaj, kakor malokatero mesto; ona predstavlja se slika z pro-

statistični podatki v področju ne morem danes navajati in midim, da tudi ni danes moja naloga sestavljati to statistiko. To je stvar organizacije, ki se ima s to statistiko baviti.

Splošno morem poudarjati, da smo Slovenci rojeni trgovci. Narava lega našega ozemlja, bližina morja itd. nas sili k izvrševanju trgovine. Žal, da nam pa naše oblasti, ki bi morale skrbeti za razvoj naše trgovine, ne prikažejo v našem strmenju na pomoč! Vlada ima za nas gluha ušesa. Dobro vemo, da je treba poleg praktičnih izkušenj tudi višje trgovske naobrazbe trgovcu, ako hoče uspešno stopati v tekmo s svojimi sosedi. Dolgo se stremimo za višjo trgovsko šolo, a vlada ni imela in nima dovoljnosti za naš klic po ustanovitvi trgovske akademije v Ljubljani. Mnogo se je trudila v tem pogledu kranjska trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, ali prizadevanje ni prišlo do uspeha v prvi vrsti vsled nenaklonjenosti vlade. Nam vsledkar sovražna vlada noče storiti v tem pogledu nikakega koraka v prilogi Slovencev. Upam pa, da izvajemo s sredstvi, ki so nam zakonito na razpolago, uresničenje naših želja preje, kakor bi morebiti bilo našim narodnim sovražnikom ljub in prijetno. Slovenskih trgovcev nam nasprotne oblasti ne spravijo nikdar več s površja!

Naj izpregovorim še o dosedanjih naših trgovskih organizacijah!

Organizacija slovenskih trgovcev je jako mlada in je smotreno pričela z ustanovitvijo slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Zasluge tega društva so ogromne za organizacijo slovenskega trgovstva. Ustanovljeno je bilo to društvo l. 1900. in je danes nekaka centrala zavednih slovenskih trgovcev in trgovskih nastaviteljev.

Razmeram našim primerno so združeni v tem društvu trgovci in trgovski pomočniki. V trgovskih pomočnikih se vzbuja stanovska zavest in zanimanje za splošne trgovske interese in se tako že v mladih letih vcepi prihodnjemu trgovcu zmisel za organizacijo slovenskega trgovstva. Morda s časom ne bode več kazalo združevati samostojnih trgovcev in trgovskih nastaviteljev v eni organizaciji, a za sedaj se je izkazala ta organizacija obeh slojev za važne namene koristna. Čas seveda prinaša zahtevo po samostojni organizaciji tako trgovcev kakor trgovskih pomočnikov. Za začetek pa ni kazalo cepiti sil. Poleg trgovskega društva »Merkur« se je v zadnjih letih ustanovilo z enakim ustrojem trgovsko društvo v Celju in Mariboru, ki imajo skupno z »Merkurjem« svoje glasilo »Trgovski Vestnik«.

Trgovsko društvo »Merkur« ima vrh tega podružnice v Kranju. V Trstu deluje kot najstarejša trgovska organizacija veleposredniško trgovsko izobraževalno društvo, v Gorici imajo v trgovsko - obrtnem društvu trgovci in obrtniki še skupno organizacijo. Snuje pa se v Gorici prav sedaj podružnica društva »Merkur«. Nedavno je tega, kar so si v Ljubljani trgovski nastavitelji osnovali svojo organizacijo »Društvo trgovskih sodelavcev v Ljubljani«, ki zastopa stanovske interese delojemalcev. Trgovski potniki imajo svojo organizacijo, ki ima za svoje glasilo »Trgovski Vestnik«.

Zavedni slovenski trgovci so danes člani trgovskega društva »Merkur«. Trgovsko društvo »Merkur« ima veleposredniško trgovsko pomočnike in služi v tem pogledu koristem slogu, brez posebnih ornametov, v srednji velikosti; tudi dvor, ki stoji sredi mesta, ni na zunaj nič posebnega; človek bi si komaj mislil, da je ta enonadstropni dvorec med zelenim drevjem dvor bolgarskega carja. V splošnem ni poslopij, pred katerimi bi tuje obstal, in vendar stojim in gledam te lične stavbe. Gledališče je impozantna stavba, ki se še najbolj odlikuje od svoje okolice, drugače so si ulice zelo podobne.

Tudi v spomenikih je imela Sofija srečo. Spomenik »Carja Osvoboditelja« je tako posrečeno delo, da bi delal čast marsikateremu mestu zapadne Evrope.

Nam Zapadnim Slovanom je Bolgarija nekoliko oddaljena, zato smo se malo zanimali zanjo. Tudi o Sofiji smo malo čitali. Zato je nas presenetila. Slovanski teden v Sofiji je sploh prinesel mnogo presenečenj v najboljsem pomenu besede. Gledali smo na Bolgare kot na ljudi, ki se neradi vežejo z drugimi, kot na egoiste, ki so sami sebi najbližji. Toda to je bil zdrav egoizem. Porabili so svoje sile za sebe. Uspehi marljivega de-ja se poznajo povsod.

Ob priliki slovenskega shoda se je mnogo o tem pisalo, treba je, da se na to ne pozabi. »Slovenska beseda« in »Slov. blagov. društvo« nam pričata, da slovanski teden v Sofiji ni bil trenutno navdušenje. Bolgari so znani po svoji treznosti in delavnosti. Tudi njim je tuje ono krišče

trgovcev, kakor trgovskih pomočnikov. Vsa pojavnost glada slovenske trgovine dajalo je trgovsko društvo »Merkur«, na katero so se tudi interesi dosedaj v obilni meri obrnili.

Društva čaka važna naloga v prihodnosti. — Organizacija slovenskih trgovcev mora imeti gotovo pred očmi prihodnostjo k štiri organizaciji slovenskih trgovcev sploh. Upati je, da se slovanski trgovci združijo v enotno organizacijo, katero bo morala upoštevati vso stvar v tisti meri, kakor upoštevajo nemške ali druge organizacije. Potem organizacija slovenskih trgovcev se da pospeševati izmena blaga med slovenskim severom in slovenskim jugom, potem organizacija se da doseči sblizevanje slovenskih trgovcev, katero zblizevanje zamore doprinesti le nam samim primeren hasek. Zategadelj mi Slovenci z veseljem pozdravljamo splošno organizacijo avstrijskega slovenskega trgovskega stanu, pozdravljamo jo s praktičnega stanovišča, pozdravljamo jo z narodno - gospodarskega in političnega stališča.

Praktično trgovsko stališče nam veva, da združimo vse sile, da se taka organizacija uresniči. Spoznavanje trgovine drugih slovanskih avstrijskih narodov in uspehov te trgovine nam je vodilo, kako in v kateri smeri naj se naša trgovina razvija, kje in kako naj praktično naročimo pri slovanskih veletržih svoje blago in na kak način zamoremo skupno konkurirati z neslovanskimi avstrijskimi narodi.

Narodno - gospodarsko stališče nam veva, da z organizacijo slovenskega trgovskega stanu dosežemo splošen procvit slovenskega trgovstva in s tem gospodarsko ojačanje in gospodarsko silo slovanskih narodov.

Z organizacijo mora računati tudi naša vlada, ki je doslej v obilni meri podpirala le nemške trgovske organizacije.

Združeni dosežemo lažje uspehe nego posamezni in ločeni!

Kot politiki smo Slovenci gotovo dobri Slovani in veselimo se s tega stališča splošno organizacije slovenskega trgovskega stanu. Potom organizacije nas bodo mogli spoznavati drugi Slovani, potem organizacije, ki bo nudila drugim slovanskim trgovcem konkretne stike s slovanskimi trgovci, upamo, da obrnemo nase vso pozornost drugih močnejših narodov slovanskih.

Medsebojno spoznavanje trgovskih razmer slovanskih narodov avstrijskih dovede do zblizanja in ojačanja slovenskega trgovskega stanu. Vpliv take organizacije se mora uspešno pokazati na znotraj in na zunanje.

Celjski sokolski zlet.

(Konec.)

Na prostornem dvorišču »Sokolskega doma« zbrano sokolstvo je pozdravil predsednik društva »Sokolski dom«, katero prispeva za to lepo stavbo, gosp. dr. Božič. Poudarjal je, da nam more pomagati le lastna sila, lastna pest. Narod, ki čaka na pomoč od zunaj in nima poguma poseči sam z močno roko v svojo usodo, ni vreden življenja. Zdravi in močni ljudje rabimo — in te nam vzgajajo sokolska društva. Celjski »Sokol« je postavil z zgradbo »Sokolskega doma« krono svojemu 20letnemu delovanju; v njem se bodo vzgajali bodoči naši rodovi, kateri vas ne bodo

navdušenje ki ga poznamo pri nas in sega prav doli do Caribroda. Pridno delo in studij, to je bilo, kar je povzročilo Bolgarijo tako hitro na tako visoko stopinjo kulture in blagostanja.

Bolgarske študentske kolonije so po vseh evropskih univerzah; tudi tam se radi družijo med seboj in malo iščejo družbe drugega studentstva; mlada domovina potrebuje mnogo dobrih šol. Nenavadno veliko je tudi bolgarskih študentek; na filologičnem oddelku v Sofiji jih je vpisanih menda več nego študentov. To je značilno.

Tuju nudi Sofija le samo sebe. Zgodovinskih znamenitosti je v nji malo. Ogledamo si gotovo spomenik Vazila Sevskega in mavzolej kneza Aleksandra. Muzej ima dosedaj Sofija dvoje: zgodovinski in etnografski. Pri zgodovinskem muzeju je tudi galerija slik, menda edina v Sofiji. Toda v Sofiji je toliko novega in javnega, da človek pozabi na skrite starine.

Bil sem zelo zadovoljen, da sem videl to mesto in da sem preživel v njem one lepe dni, ko se je pokazala Sofija v vsej svoji odkritosti in iskrenosti, in je ispregovorila gostom besede, ki jih niso pričakovali. Gotovo je tudi, da bo našel pomenila Sofija tudi nam več in da pojdemo prej ali slej — dani morda nikoli več po isti poti, sopot v Sofijo.

morali vladati silo hajnotov sprejemati snanj mesta, tamveč v Celju samem! Gosp. dr. Božič se je iskreno zahvalil »Celjski sokolski zletu«, ki je darovala na stavbo 1000 K, kar je gotovo krasen dokaz bratstvo vzajemnosti, mednje celjski »Fonijalist« in vsem, ki so pripadali v velikih in manjših snežkih na stavbo. Nato je spregovoril starosta celjskega »Sokola«, br. Jos. Smertnik, pozdravljen s vsi minuli trajajočimi na zdar - hilei, dalje dr. Urban, načelnik praškega »Sokola«, kateri je spregovoril pozdrave in čestitke češkega sokolstva celjskemu »Sokolu« in razvijal potem v prekrasnih besedah vseokolsko idejo. V eno velikansko Zvezo je edaj združeno slovansko sokolstvo; prvi in mogočnejši steher slov. vzajemnosti in edinosti je ta vseokolska sokolska rodbina, broječa poldrugotisoč glav. Ako je potrebna trda sokolska šola dela in vztrajnosti velikim narodom, je tembolj potrebna malim, kjer mora biti vsak svoj mož in vsak borilec pri naskoku na pustojanke naših pradedov, katere ima sedaj sovražnik v svojih rokah. Dr. Urbana je sokolstvo pozdravilo in zahvalilo s frenetičnim odobravanjem.

Pri banketu je predsedoval prvi starosta celjskega »Sokola«, dr. Jos. Vrečko. S kakim navdušenim in mladostnim ognjem je že stari gospod opisal ustanovitev »Sokola« in neštivilne napade celjskih Nemcev nanj! Prvi je bil na Štajerskem ustanovljen celjski »Sokol« in koliko bratov ima že danes! In še se množe neprestano sokolske vrste, krepe se in rastejo. Naš klic bodi: Ne vdajmo se! Ako ostanemo vztrajni, nam bo morda mogoče Sokolovo 50letnico že obhajati v mestu samem! Nato je sledila dolga vrsta pozdravov in napitnic. V imenu »Slov. sokol. zveze« je govoril starosta dr. Oražen. Za svobodo in napredek! je geslo slovanskih Sokolov — in temu ostanemo zvesti! Pozdravil je posebej Hrvatce, Srbe iz kraljevine in banovine ter brata Bolgara. (Hura - klici.) Njegov govor je izvenel sledeče: Sokol ni boječa tiča; ako so mu danes s silo zabranili vstop v mesto, se vrne drugič in hodil bo tako dolgo, da si bode osvojil celjsko nemčursko gnezdo!

Krasen govor je imel državni poslanec Roblek. Poudarjal je naravnost neverjetno dejstvo, da se nas ovira v domovini, na lastnih tleh pri svobodnem gibanju, da nas smejo in morejo ovirati privržanci in slovanskega groša lačni tuje! To, kar si je dovolila vlada ta dan v Celju, je žaljenje, ki ga ne pozabimo nikoli in bomo izvajali posledice proti vsem tistim, kateri so se zakrivil. Ravna se z nami, kakor s Slovaki na Ogrskem, ali s Poljaki na Poznanjskem, ravna se kakor s heloti in ne z državljani, ki jih oseba in politična svoboda je zagotovljena v osnovnih državnih zakonih! Pa nemškutarji niso s pomočjo tiranske naše vlade dosegli svojega namena. Nasprotno! Pomnožile se bodo naše odporne sile, zrasla bo naša zavestnost — katero goji posebnost, slovensko sokolstvo.

Pozdrav Hrvatov je prinesel br. Martin Pilar, starosta zagrebskega »Sokola« in podstarosta »Hrvaške sokolske zveze«.

Skrajno oster in značilen je bil nagovor gosp. državnega poslanca dr. Rybářa. Rekel je, da si morajo štajerski Slovenci ta dan dobro zapomniti: kajti Nemci so postavili orožnike pred mesto, da bi Slovenci ne mogli vanje. Nemški meščani nas torej nočejo in ne potrebujejo. Nemci sploh s svojo protislovansko gonjo ne vedo, kaj delajo: edina možnost za oddajo nemških industrijskih izdelkov je še v jugoslovanskih deželah. Ako izgubi nemška industrija v Avstriji še te odjemalce, ji bo zadani udarec, katerega ne preboli. Gospod poslanec je nato razvijal misel, da nam more edino zaveden in zdrav demokratizem pomoči do boljših uspehov. Govoru so burno aplavdirali in Sokoli so dvignili govornika na rame ter ga nesli po dvorani.

Pozdrave Srbov sta sporočila prof. Popović iz Beograda in odvetnik dr. Budisavljević iz Zagreba. G. dr. Rosina se je spominjal bivšega idealnega sokolskega delavca v Celju, dr. Dečka.

Deželni poslanec dr. Kukovec je s svojim temperamentnim govorom zaključil vrsto napitnic. Izrazil je v ostrih besedah svoje začudenje nad podporo, katero uživa od vlade celjski rotovž, dasi ji mora biti znano, kaj se na njem godi. Vlada je danes toliko agresivnejša proti Slovencev, ker ve, da ji pridejo vsak trenutek za malenkostne strankarske koncesije na pomoč slovenski klerikaleci. Sokolstvo ni pri nas samo nositelj narodne, temveč tudi napredne ideje — in oboje bo zagovarjalo in branilo bodisi proti vladi in njenim policajem v nemškem taboru, bodisi proti klerikalcem.

Banketa se je udeležilo okrog 120 oseb. »Sokol« se je delil po raznih go-

stihali in mora se reči, da so bili razmeram primerno dobro postreženi.

Prva točka javne telovadbe je bil nastop naraščajoč celjskega »Sokola«. Telovadišče je bilo polno ljudi; navale grosočemu dežju je došlo gledat javne telovadbe nad potpisno ljudi. Bila je to izvanredno krasna in poudarjena. Pa telovadišče samo je bilo na juho srednem prostoru: kroginkrog vosec zelenih gora in gričev, v ozadju pa mesto — to je bilo mišno in prijetno. Naraščajo je nastopilo 46 o palicami; izvrženost in disciplineta palčkov je vsako občudoval. Sledilo se potem proste vaje članstva izvrženosti Posavja in Dolenjske. Nastopilo je 320 telovadecov. Proste vaje za celjski zlet je posebej sestavil starosta celjskega »Sokola«, br. Smertnik; težke so in zahtevajo izredno veliko izvežbanosti ter spretnosti. Šle so izborni — celo strogi dr. Murnik je bil zadovoljen. Sledile so vaje s kiji, katere so izvajale brežiške in ljubljanske »Sokolice« in vaje na orodju (menda na 8 drugih in 6 bradljah). Nekaj čudovitega je bila telovadba ljubljanskih Sokolov, skupno na treh bradljah. Načelnik praškega »Sokola« dr. Urban je rekel glede javne telovadbe: »Slovenci ste nas popolnoma dosegli« — in ta sodba slovitega načelnika najboljših telovadecov na svetu kaže, kako visoko se je glede telovadbe že povzpelo slovensko sokolstvo. Kljub temu je pisal »Slovenec«, da sokolstvo nič ne zna in nič ne pomeni. Režeži!

O telovadbi se gotovo še oglasi kak strokovnjak, zato ne bomo obširnejši. Kroginkrog telovadišča je bil prirejen veselilni prostor: tam si dobil potrebnega okrepčila, kolikor ti je pozelelo srce. Originalna je bila pohorska kočica in pa šotor za vina v steklenicah. Ljudje so navzlic dežju vztrajali pri javni telovadbi in tudi pozneje je bilo kasno v noč veselo življenje okrog šotorov. Sokolstvo je po javni telovadbi med prisrčnimi ovacijami in pozdravi odšlo v Štore na vlake.

Lep in pomemben dan je 14. avgust za celjske Slovence. Njegovi sadovi ne bodo izostali — pokazali pa se bodo že čez teden pri trdem volinjem boju za lepo celjsko okoliško občino.

Dnevne vesti.

+ Ljubljanski škof je povodem cesarjeve osemdesetletnice izdal posebno pastirsko pismo. Kratko in plitvo je to pastirsko pismo. O cesarju samem govori pismo pravzaprav jako malo. Nanizane so le vsakovrstne klerikalne trivialnosti o »satanskih prizadevanjih« in »peklenih silah« in o »sovražnikih božjih«. Sodimo, da bi se dalo o cesarjevi osemdesetletnici vendar kaj zanimivejšega povedati in sodimo, da bi bilo umestnejše govoriti v takem pastirskem pismu o tem, kaj je cesar storil za državo, kakor pa vezati take otrobe, kakor je to storil ljubljanski škof. Sicer pa se spominjamo, da je cesar svoj čas ljubljanskemu škofu dal oster ukor, ki ga je škof kvitiral s tem, da je pri neki pojedini krepko udaril ob mizo in hrabro zaklical:

»Mi pa ostanemo, kakor smo b'li!« Kdo ve, če spomin na tisti ukor ni vplival na preklavrni značaj najnovejšega pastirskega lista. Značilno je, da je škof ta pastirski list izdal v slovenskem in v nemškem jeziku. In ker škof dobro ve, da bodo na mero-dajnih mestih čitali samo nemški tekst, je bil pri prevajanju jako previden. »Satansko prizadevanje« je preložil s »feindliche Bemühungen« in »peklenke sile« so postale v nemškem prevodu »dunkle Mächte«. To pač priča, da je škof slovenske besede namenoma surovo pisal, v nemškem besedilu pa surovosti previdno ublažil. Za proslavo osemdesetletnice je preskrbel škof še na drug način. Obelodanil je v tej isti številki »Škofijskega lista« odredbo, ki meri na to, da se razdere na cesarjevo inicijativo začeto delo za skrbstvo mladine. Pod njegovo zaščito se je zasnova »Patronat Vincencijeve družbe za mladino«, ki se bo posebno oziral na Ljubljano. Ta »patronat« bo reševal zanemarjeno mladino. Škof je imel dosti let časa, da bi se bil tega dela lotil, a ni ničesar storil. Šele zdaj, ko so se na cesarjevo inicijativo lotili drugi tega dela in je opravljajo spretno, z veliko vnamo, razumom in poštrevnostjo, se je škof čutil poliklanega, da ustanovi svojo posebno organizacijo za skrbstvo mladine. Tako bomo imeli torej dve organizaciji: eno, ki je bila ustanovljena na inicijativo cesarja in eno, ki jo hoče imeti škof. A kakor je pri takih konkurencah: nobena se ne bo mogla razviti. Razloček pri teh dveh organizacijah bo pa vendar bistven: na cesarjevo željo ustanovljena organizacija ima zgolj človekoljubno namen, reševati zanemarjeno mladino. Kakšen namen pa ima škof, se vidi iz njegovega poudarjanja »Čigaver

je mladina, tega je prednost.« Na cesarjevo inicijativo ustanovljena organizacija hoče vzgajati iz zanemarenih otrok dobre, poštene ljudi in koristne člane človeške družbe, škofova organizacija pa naj vzgaja iz zanemarene mladine vnete klerikalce. Mimogrede bodi omenjeno, da pripraviti škof kot vzgojiteljico zanemarene slovenske mladine nemško grafico Auerspergovo, kar gotovo kaže, koliko važnost polaga škof na narodno vzgojo slovenskih otrok!

+ Ovacije Čehov županu Hribarju. Včeraj popoldne so se zbrali Čehi, ki so prišli na narodno - gospodarski shod in na shod gasilcev, pred stanovanjem župana Hribarja, ter mu prirejali burne ovacije. Zapeli so »Slovenec sem.« Nato sta dva Čeha v vrznenih besedah proslavljala zasluge župana Hribarja za Slovence in Slovanstvo sploh. Pač jasni dokazi, kako priljubljen je ljubljanski župan pri Čehih.

+ Slavnostni dnevi in klerikalci. Včeraj in predvčerajšnjim je bilo zbranih sto in sto Čehov, Hrvatov, Slovencev, med katerimi se je nahajalo tudi precej klerikalcev. Značilno je bilo pa pri vsej slavnosti, da se ni nihče od teh zborovalcev zmenil za naše klerikalce. Prirejale so se burne ovacije, toda vse so veljale edinole županu Hribarju in pa napredni Ljubljani. Klerikaleci so se poskrili, kakor miši, in nihče jih ni pogrešal, nihče ni vprašal za nje. To je najlepše izpričevalo za nje. Iz tega se ravno razvidi, kako nepomembni, kako nepoznani so ti naši klerikaleci v avstrijski slovanski javnosti.

+ Čehi in koperska razstava. Češki »Národní Listy« prinašajo daljši članek o koperski razstavi, v katerem delajo tudi reklamo za to razstavo. Čudno se nam zdi, da se »N. L.« tako zavzemajo za to razstavo, ko jim je vendar znano, da ima ta razstava popolnoma laški značaj in da je prirejena brez ozira na slovansko večino v Istri.

+ Laško gospodarstvo v goriskem deželnem odboru. Goriški Lahi so spravili v službo pri deželnem odboru tretjega laškega konceptnega uradnika. Mesto ni bilo sistemizirano, ker bi se moralo razpisati, ako bi bilo sistemizirano. Pod roko so sprejeli laškega jurista kot diurnista, katerega je imenoval deželni odbor koncipistom s pridržkom, da ga potrdi deželni zbor. To je tretji konceptni uradnik. Vsi so Lahi, in to v deželi, ki je po dveh tretjinah slovenska. Slovenska klerikalna odbornika sta z vsem zadovoljvino in tako pogojno vedno lepše sadove zveza Pajer-Gregorčič.

+ Boj med štajerskim krščanskimi socijalci. Razdor v krščansko-socialnih vrstah je postal nekaka epidemična bolezen, ki se polagoma razširja v vse dežele. Pojavila se je tudi na Štajerskem, kjer je povzročila kar celo revolucijo. Na eni strani imamo bivšega urednika »Grazers Volksblatt«, Neunteufelja, na drugi strani Hagenhoferjevo klico. Boj med obema strujama traja že dalj časa in se je po zadnjih deželnozborških volitvah še poostil. Neunteufel nazval Hagenhoferjevim obljudbam ni postal niti državni, niti deželni poslanec, vsled česar je izstopil iz redakcije »Grazers Volksblatt«. Ustanovil je lastni tednik na krščansko-socialni podlagi z naslovom: »Der österreichische Staatsbürger«. Že prva številka je imela vse polno skritih napadov. Poudarjalo se je, da se je treba bojevati zoper štreberje in špekulante v krščansko - socialni stranki. Hagenhoferju očita, da je po vzoru svojega dunajskega tovariša velik prijatelj »boga pobasaj«. S pomočjo župnišča in kaplanov, ki so »krščanskemu gospodu« popolnoma udani, more vsakogar, ki ne pleše po njegovi melodiji, uničiti. Neunteufel je pa nezadovoljen tudi z dunajsko krščansko - socialno strako, ki ga smatra za rebela. Na vseh straneh torej poka. Je pač premalo korit za vse te, nikdar site klerikalce. Zdaj pridejo na vrsto menda tudi naši klerikaleci.

+ Iz justične službe. Svetniku deželnega nadsoodišča, Gvidu Schneidzu v Ljubljani, je podeljen naslov in značaj dvornega svetnika.

+ Iz srednješolske službe. Povodom zaprosenega umirovljenja sta dobila profesor Anton Bartel na I. državni gimnaziji v Ljubljani in profesor Anton Kaspret na I. državni gimnaziji v Gradcu, naslov šolskega svetnika.

+ Iz ljudskošolske službe. Imenovani so: učiteljski kandidat Martin Sterk za prov. učitelja v Krškem; suplentinja Josipina Jager v Radecah za prov. učiteljico v Trzinu; suplentinja Marija Kotnik pri St. Jerneju za prov. učiteljico na Raki; suplentinja Ana Jak v St. Vidu pri Zetčinu za prov. učiteljico v Vel. Podlegu; suplentinja Marija Piškur za prov. učiteljico v Sv. Križu; pri Trzinu; prov. učiteljica Angela Sakotnik v St. Jurju pod Kumom za prov. učiteljico in rediteljico

šole v Dolah; prov. učiteljica Ana Križ v Dolah za prov. učiteljico v St. Vidu pri Litiji; prov. učitelj Egon Gregorič v Cerknici za prov. učitelja v Starem trgu; prov. učiteljica Josipina Martinčič v Iški vasi za prov. učiteljico v Babnem polju. Začasno vodstvo deželne šole v Cerkljah je poverjeno učitelju Josipu Lapajnetu in vodstvo šole v Seleh Lapajnetu in vodstvo šole v Seleh Lapajnetu in vodstvo šole v Seleh Lapajnetu.

Učiteljska imenovanja in premeščenja v tolminskem okraju. Deželni šolski svet je potrdil vsa definitivna imenovanja razen Kocha za Log. Provizorično se nameste, oziroma premeste naslednje učne osebe: Andrejčič Ivan v Soči, Struželj Maks v Bocu, Jug Ignacij v Orehku, Zagar Ferd. v Podbeli, Ivančič Ljudmila v Dreežnici, Ivančič Josip v Starem Selu, Bratina Bogomil v Logu, Zavrtanik Ljudmila na Grahovem, Rusjan v Ruti, Brezavšek Katia v Cerku, Mahnič v Selo-Log, Pleško v Borjano, Perin Ana v Lazec, Faganel v Nemški rut, Hmeljak na Trnovo, Mozetič Bogomil v Hudojužno-Zakojico, Strel v Gorje, Mozetič Ivana v Podbrdo, Gerželj Ivan v Volče in Črnigov v Poljubini. — Josipina Skert, učiteljica v Volčah in Josip Semolič, učitelj v Zalogu, sta na lastno prošnjo upokojena. — Šola v Soči dobi okskurendo v Lepeni. Ustanovi se potovalna šola Jevšek-Ravne. Deželnemu šolskemu svetu se priporoča ustanovitev šol za Temljine Logje in Jagriše-Krnic.

Slovanski narodno-gospodarski kongres. V nedeljo popoldne je poleg drugih, ki smo jih že omenili, zboroval tudi obrtni odsek, ki je na predlog načelnika moravskih čeških obrtnih zvez g. Pastyřika izvolil za predsednika g. E. Franchetti-ja. Temeljito poročilo o združenju slovenskih avstrijskih obrtnikov je podal konzulent g. A. Andel. Omenjal je obrtne organizacije v Avstriji ter osrednje zveze na Dunaju, ki so vse v rokah Nemcev in pri katerih Slovani ne najdejo razumevanja. Treba je torej, da si avstrijski slovenski obrtniki osnujejo lastno osrednjo organizacijo »Osrednjo zvezo slovenskih obrtnikov v Avstriji«, za katero so zborovalec že bila na vpogled tozadevna pravila. Ta zveza bi imela lastno tajništvo s sedežem na Dunaju. O pravilih se je vršila daljša debata, v katero so posegli gg.: Pastyřik, Kličník, dr. Heidler, poslanec Jirousek, zastopnik dunajskih čeških obrtnikov, Franchetti itd. Zlasti glede sedeža zveze so se nekateri govorniki zavzeli za Prago, naposled je pa obveljal z ozirom na jugoslovanske in dunajske češke obrtnike Dunaj, kakor so se tudi v celoti sprejela predlagana pravila. Odsekovega zborovanja se je udeležilo do 50 članov.

Klerikalna hvaležnost. Prijatelj našega lista nam piše: Pred nekaj dnevi sem obiskal pokopališče pri Sv. Krištofu. Da se pokopališča uprava za to pokopališče, katero več ne nese, tudi skoro čisto nič več ne briga, je umljivo, če se pomisli, da se še za novo pri Sv. Križu ne dosti kajti na obeh pokopališčih je najti dosti s travo poraščenih in neposutih potov, prejkone, da se pridela tako nekoliko več sena. Pa o tem poročati ni moj namen, ampak povedati hočem le nekaj o klerikalni hvaležnosti. Od pokopališkega vhoda na desni strani ob zidu se nahaja namreč stara zidana grobnica rodbine Ovjačevce, ki je precej zanemarljiva in ki jo bosta v kratkem plevel in robidovje popolnoma porasla. To je grobnica tiste rodbine, od katere je mrtva roka, kakor znano, dobila precejšnje premoženje. Klerikalcem se seveda ne zdi vredno, da bi dali vsako leto grob teh pokojnikov primerno očediti in deloma okrasiti, kakor okrase marsikateri vzlic čimdalje večji zapuščenosti starega pokopališča še vedno gomile pokojnikov. Seveda oni si mislijo, saj je denar že itak pod našo streho in kaj naj nas vse drugo potem še briga, drugi ljudje pa so mnenja, da je hvaležnost in pijeteta zahtevata od klerikalne gospode, da bi se vzpričo navedenega vendar nekoliko pobrigala za primerno okrasenje omenjene grobnice.

Zaupni shod narodno-radikalnega dijaštva 6. 7. in 8. sept. v Ljubljani, »Mestni dom«. Program, ki je bil postavljen na I. shodu 1905 v Trstu pa se na shodu 6. 7. in 8. septembra pogljobili in razširili. Dnevni red izpolnjujejo sledeče programatične točke: 1. Versko vprašanje. 2. Narodnostno vprašanje. 3. Gospodarsko vprašanje slov. naroda. 4. Njegov socijalno vprašanje. 5. Naše stališče napram politiki in političnim strankam. 6. Organizacija. Dne 5. septembra 8. jutraj se sklicuje seja programatičnih odsekov. Kdor se želi shoda udeležiti, naj prijavi svojo udeležbo na »Prosveto«, »Mestni Dom«, Ljubljana, da se mu dopolnje izkazna. Istotam se dajejo tudi vsa potrebna pojasnila. Tovaršice in tovaršice opozarjamo, da je prošnja za

zastopstvo vsakega udeleženca in prošnja, da vsak naprej pošlje 7 K za vložbo iz Ljubljane v Trst (in nazaj) z rednim prepevkom vred. Kdor se še ni prijavil, se to lahko stori! Pred odhodom v Trst je zbirališče dne 25. t. m. ob pol 11. v mali dvorani »Mestnega doma«. Tu bo dobil vsak listek za vožnjo in znak. Odhod v Trst ob 11. uri 40 minut po državni železnici (via Jesenice). — Ekskuziva nar.-rad. dijaštva.

Narodno-napredno dijaštvo. Znano je, da obstaja med narodno-naprednim dijaštvom konservativna in svobodomiselnejša struja. Vsa delonemogućnost našega dijaštva ima svoj izvor v notranjem antagonizmu. Da se pa ta notranja in še bolj zunanja radikalno-katoliška nevarnost odstrani, so spoznali mladi deloljubni narodno-napredni dijak, da je treba nove organizacije z enotnim narodnim, svobodomiselnim in demokratičnim programom. Delo, ki ga je vodila O. s. n. d. za udržitve temelja je že tako dozorelo, da je novemu nastopu narodno-naprednega dijaštva garantovan uspeh. V zavesti, da imajo zanesljiv vsakoletni naraščaj, stoje ti narodno-napredni akademiki ob odločitvi, ali naj vstopajo v stara naša akad. društva, ali naj si osnujejo najprej v Ljubljani novo akademsko ferijalno društvo. Kakor stoji stvari sedaj, smemo upati na složno zedinjenje vsega našega dijaštva, kar bo gotovo pomnilo njegovo pomlajenje. Ker program akad. O. s. n. d. stoji na principih narodno-napredne stranke in so se pričeli zlasti na Goriškem živahno gibati, želimo njihovu delu in njihovu voji Milku Nagliču obilo uspeha.

Naš članek »Slovenija jim je preozka« priobčuje v celoti nedeljski zagrebški »Obzor«, seveda v hrvatskem prevodu.

Študijo o Antonu Aškercu priobčuje »Agramer Tagblatt« izpod peresa profesorja dr. Karla Glaserja, ki živi sedaj v pokoju v Hočah na Štajerskem.

Kap je zadela v soboto zvečer do smrti gđe. Marijo Awanzo, prejšnjo lastnico delikatesne trgovine v Wolfovi ulici št. 1.

Umrli je včeraj v Ljubljani vdova e. kr. davčnega nadzornika, ga. Janja Nitsch. P. v m.!

Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je dobila delavka v vevški papirnici Franciška Brezovar.

Umrli je predvčeršnjim v Radovljici e. kr. dvorni svetnik, gospod Josip Dralka. N. v m. p.!

Vlomi na Notranjskem. V petek ponoči vlomili so tatovi na več krajih na Notranjskem. V Klenku so vzeli nekemu kmetu tri gnjati (šunke). V Radovljici vasi vrgli so križ raz okna gostilne pri Jeranu. Spili so kakih 10 litrov vina in vzeli iz predala 10 K. Ob 1. uri ponoči prišli so v St. Peter in so iskali svoje sreče pri trgovcu Ferdu Špiljarju. Prišli so že v prodajalno, a jih je gospodar še o pravem času preprečil.

Potrjen deželni zakon. Cesar je potrdil dne 26. januarja 1910 v kranjskem deželnem zboru sprejeti zakon, s katerim se dovoljuje mestni občini Kočevje pobiranje petodstotne doklade od vseh hišnorazrednemu in hišnonajeminskemu davku podvrženih predmetov in sicer za dobo desetih let, to je od leta 1910 do konca leta 1919.

Vrazova stoletnica se vrši ob vsakem vremenu dne 21. t. m. v Cerevu po že objavljenem sporedu. Oseba vabila se ne razpošilja. K najobilnejši udeležbi vabi pripravljani odbor.

Vrazova 100letnica. Udeležbo so nadalje javila naslednja sl. društva: »Matica«, hrvatska in slovenska, ki bosta zastopani po več odbornikih in bosta njiju predsednika slavnostna govornika; »Narodna Čitalnica« v Ptuj; »Čitalnica« v Ormožu; »Pevsko društvo Ljutomersko«, »Pevsko društvo pri Sv. Jurju ob Ščavnici«, »Veteransko društvo v Ljutomeru«, »Čitalnica« v Ljutomeru; »Zveza gasilnih društev« na Murskem polju; »Gasilno društvo« na Hardeku; »Mladinska društva« pri Sv. Tomažu, Sv. Miklavžu in v Središču; »Bratno društvo« pri Sv. Bolfenku na Kogu.

Zaročil se je v Gornjem gradu g. Drago Grah, e. kr. davkarije praktikant, z gospico Marijo Mikušev, hčerko gostilničarke.

Vsak deseti Súdmarkovec. Nemci delajo povsod, zlasti pa v mešanih krajih na to, da postane vsak deseti prebivalec član »Súdmarke«. Prvi tak kraj je menda Slovenjgradec, kjer živi zelo znatna slovenska manjšina. S tem se je v Slovenjgradu pomnožilo število »Súdmarkinih« članov od 91 do 116. Slovenci, posnemajte Nemce, pristopajte k družbi sv. Cirila in Metoda.

Za poštarja v Mladini, v čisto slovenskem kraju, je imenovan trd Nemec Hötzel, ki je doslej služboval na Prageraku. Povod po slovenskih krajih se nastavlja Nemci, in kljub temu se rodno razlaga nam-

sti hriki, hriki in hriki zastavljajo, hriki, hriki in hriki zastavljajo, hriki, hriki in hriki zastavljajo.

V preteklem mesecu umrl. Kakor smo že poročali, je pri Sv. Trojici v Slov. goricah umrla valed nastupljenja neka dekla, ki je pred smrtjo izpovedala, da ji je dal njen bivši ljubimec Fekonja, gostilničar pri Sv. Benediktu v Slov. goricah vino, v katerem se je vlekla neka rumena snov. Fekonjo in njegovo ženo so vtaknili radi izjave umrle dekle v preiskovalni zapor. Gostilničar Fekonja je te dni v ječi v Mariboru nagloma umrl.

Hidravlični urad za uravnave Soče je končal svoje delo. Vodja tega urada, nadinženir Grünhut, je poklican v ministrstvo. Lahki so poskrbeli, da se je reguliral cel spodnji tok reke Soče, ki teče po Furlaniji. Da bi se uravnali tudi gorenji tok Soče po slovenskem ozemlju, tega niso hoteli laški poslanci in slovenski klerikaleci so zapakali lepo priliko. Furlanija uživa vse dobro iz goriške deželne hiše, Slovenci so pa deležni tupatam kake brec.

Hrvaški Sokoli v Paninu. V nedeljo so pazinski Italijanaši zopet pokazali, kako pojmiyo dvatisočletno latinsko kulturo. Ko so na ulici zagledali nekaj Sokolov, so jih barabasko napadli. Orožniki so aretirali štiri Italijane in preprečili daljše izgrede.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske od 31. julija do 6. avgusta. Rodilo se je 28 otrok. Umrlo je 18 oseb in sicer domačinov devet. Umrli so 1 za jetiko, tujece, 1 vsled mrtvouda, 3 vsled nezgode in 13 za različnimi drugimi boleznimi.

Kolo ukradeno. V nedeljo je bilo v Dravljah pred neko gostilno ukradeno kolo »Dürkop«. Kolo je dobro ohranjeno, črno barvano; obroči na kolesih so že bolj slabi, spredaj ima na novo ponikljano zavoro. Policijska številka je 350, črna na rdečem polju. Sedlo je na štiri vzmeti, katerih desna je v sredini zlomljena. Sedlo ima št. 22. Svetilka je na karbid.

Pri kopanju utonil. Včeraj popoldne je pri kopanju v Ljubljani v bližini Gruberjevega prekopa utonil niki delavec. Utopljenca še niso našli in se tudi identiteta ponesrečenca še ni dognala.

Zatekel se je k posestniku Matetzu Dovu v Stožah št. 40 velik lovski pes tigraste barve brez ovratnika in pasje znamke.

Delavsko gibanje. Včeraj se je peljalo z južnega kolodvora v Ameriko 16 Macedoncev, nazaj pa je prišlo 31 Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno. Tajnik gostilniške zadrage Anton Pintar je izgubil usnjato denarnico s tremi predali v kateri je imel 7 K denarja. — Soproga finančnega svetnika ga. Margareta Nikerle je izgubila belo pompaduro, v kateri je imela ročno delo, vredno 10 K. — Železniški uslužbenec Ivan Laibacher je našel zlat prstan z tremi kamni. — Stolarski pomočnik Andrej Kramar je izgubil zlato kravatno iglo v podobi peresa.

»Slovenske Filharmonije« oddelek koncertira jutri od polu 5. popoldne naprej v hotelu »Tivoli«. Vstop prost. — Drugi oddelek igra od 8. do 12. zvečer na vrtu hotela »Tratnik« (zlata kaplja) Sv. Petra cesta št. 27. Vstopnina 40 vin.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 4 korespondenti, 2 kontrolisti, 1 poslovodja, 1 potnik, 8 pomočnikov mešane stroke, 1 pomočnik železninske stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 7 pomočnikov špecerijske stroke, 2 blagajničarki, 3 kontrolistnje, 5 prodajalk, 16 učencev, 4 učenke. Službe išče: 3 knjigovodje, 5 kontrolistov, 1 poslovodja, 3 potniki, 24 pomočnikov mešane stroke, 8 pomočnikov železninske stroke, 9 pomočnikov manufakturne stroke, 10 pomočnikov špecerijske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 11 kontrolistinj, 12 blagajničark, 16 prodajalk, 8 učencev, 5 učenek. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Narodni obratniki.

Čehi na družbo sv. Cirila in Metoda. Gospodična Antonija Smidova v Lounih je nabrala v nedeljo zvečer v veseli družbi Čehov in Slovencev v hotelu »Union« znesek 28 K 50 v, Češki rodoljubki iskrena hvala!

Za Ciril - Metodovo društvo so zložili požarni brambovec Spod. Šiške 15. avgusta, v gostilni pri »Moharju« 6 K, ter jih izročili Zaplatniški Krigakami.

Društvo slovenskih trgovskih potnikov v Ljubljani.

Društvo slovenskih trgovskih potnikov v Ljubljani se je v enem letu občutno razvilo in v vsak dan prihajajo prijave novih rač-

ni in podpornih članov. Žetki bi bilo, da se hotelji oziroma gostilničarji in prijatelji važnega strokovnega društva tudi v takih krajih priključijo, kjer do sedaj društvo še nima podpornih članov. Vsem vpravljanjem na društvo je pridejati znanke za 10 v za odgovor. Nastopno podajemo našim rednim članom imena podpornih članov po krajevem redu. Ljubljana: Ivan Kenda, hotel »Tivoli«; Ivan Mejač, konfekcija; L. Mikusch, tovarnar dežnikov; Andrej Pukl, ravnatelj Kolinske tovarne; hotel »Union«; Jos. Zidar, trg. agentura; Ajdovščina: Miha Malik, trgovec; Jos. Vidrih, gostiln.; Bratina; Alojzij Sterle, trg.; Brežice: Anton Koštomaj, Narodni dom; Cerknica: Iva Strgulc, hotel »Javornik«; Idrija: Fran Didič, hotel pri »Kroni«; Il. Bistrica: Josip Vilič, hotel »Ilirija«; Žnidarskič & Valenčič, tovarnarja testenin; Jesenice na Gorenjskem: Lovro Humer, hotel »Triglav«; Kostanjevica; Alojzija Sever, gostiln.; Logatec: Martin Petrič, hotel Kramar; Metlika: Ivan Malešič, gostilna pri »Kroni«; Mokronog: Ign. Majcen, gost pri »Stari pošti«; Mozirje: Srečko Tribuč, hotel »Avstrija«; Nabrežina: Franc Nemec, hotelir; Nova vas p. Rakek: Ivan Modic, trg. in gost.; Novo mesto: Ivan Količ, hotelir; Postojna: Alojzij Burger, hotel pri »Kroni«; Franjo Paternost, Narodni hotel; Rakek: Maks Domicelj, trg. in gostiln.; Ludovik Ševar, gostiln.; Reka: N. Mateljan & A. Matetič, hotel Bonavia; Ribnica: Andr. Podboj, gostiln.; Sodražica: Fran Fajdga, gostiln.; Spod. Idrija: Fran Božiček, trg. in gostiln.; Stari trg p. Rakek: Iv. Benčina, gostiln.; Št. Jernej, Dol: Ivan Recelj, gostiln.; Št. Lenart v Slov. Goricah: Anton Zemljarič, trgovec; Trebnje: Josipina Žnidarskič pri »Lipi«; Zagreb: Franjo A. Schmidt, »pri zavjetu«; Železniki: Karel Dolenc, gostiln.; Žužembek: Josip Pehani, gostiln.

Idrijska sokolska župa priredi dne 4. septembra svoj 1. župni zlet v Cerknico. V župi združena društva se marljivo pripravljajo za polet v prijazno Cerknico in gotovo je, da pokažejo lep napredek po enoletnem, nepretrganem delu. Velika javna telovadba se bo vršila na prostornem travniku ob deželni cesti pred vhomom v Cerknico, narodna veselica pa na idličnem vrtu hotela »Javornik«. Ta dan se zbere vse zavedno in narodno čuteče notranjsko prebivalstvo, da prisostvuje prvemu zletu svojega sokolstva.

Bratno pevsko društvo »Ladija« v Devinu vabi k veliki narodni slavnosti o priliki 10letnega obstanke ter razvija društvene zastave, ki se vrši dne 21. avg. t. j. s tem-le sporedom: Zjutraj: Budnica; predpoldne do 2. pop. sprejemanje društev; ob polu 4. pričetek slavnosti: 1.) Pozdrav predsednika. 2.) Razvitje zastave, kateri bo kumovala državne in deželne poslanca soproga milostljiva gospa Zinka dr. Rybačeva. 3.) O. Dev: »Tam, kjer ljubica«, poje bratno pesko društvo »Ladija«. 4.) »Nazaj v planinski raj«, poje pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah. 5.) A. Nedvč: »Dijaška« s tenorsamospevom, poje pevsko društvo »Velesila« iz Škedenja. 6.) Iv. pl. Zajc: »Slava delu«, poje pevsko društvo »Kras« iz Opatjega sela. 7. Iv. Laharner: »Pozdrav«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Hajdrih« iz Proseka. 8.) »Pastir«, poje pevsko društvo »Grmada« iz Mavhinj. 9. Dr. A. Schwab: »Srce človeško sveta stvar«, poje kvartet iz Trsta. 10. Prosta zabava. — Godba iz Sv. Križa in godba iz Mavhinj. — Nova plesišča — paviljoni — kraski teran — mrzla jedila — sveže sardele — srečolov — umetni ognji. — Vstopnina k slavnosti 50 vinarjev.

Slovanski Jug.

Srbski prestolonaslednik na poti preko Hrvaške. Kakor smo že javili, se bo srbski prestolonaslednik Aleksander na svojem potovanju na jubilejske slavnosti na Cetinju ustavil v Zagrebu in na Reki, da si ogleda ti dve mesti. Preko Hrvaškega bo potoval inkognito in sicer na izrečno željo srbskega poslanika na Dunaju, Simića. V Beogradu so imeli prvotno načrt, da bi prestolonaslednik uradno potoval po Hrvaškem, a ta načrt so v interesu prijateljskih odnosov med Srbijo in avstro-ogrsko monarhijo opustili.

Himna Karlovske »Zore«. Pevsko društvo »Zora« v Karlovcu, ki je te dni slavilo svojo 50letnico, je razpisalo natečaj za najboljšo kompozicijo svoje himne. Natečaja se je udeležilo 11 skladateljev. Razsodbo, katero delo je najboljšo, je »Zora« prepusila »Glasbeni Matici« v Ljubljani. Jury »Glasbene Matice« je razsodila, da je najboljša skladba ona pod geslom »J. S. B. Nihil sine Teo. Drugo mesto je jury prisodila umotvoru pod geslom »Korana«, tretje pa skladbi pod geslom »Pravičnost odločuje«. Ko je odbor »Zore« odprl kuverte z navedenimi gesli, so se prepirali, da so na najboljša dela predložili umotvori prof. Frana Dugana, Vahanusa Razenberg - Bili-

ča in Ivana pl. Zajca. Nagrada v znesku 150 K je bila torej podeljena profesorju Duganu.

Jubilej srbskega učitelja. V nedeljo je slavil 25letnico svojega književnega in prosvetnega delovanja belgradski učitelj Mihailo Stanojevič, dolgoletni urednik srbskega pedagoško - književnega lista »Učitelj«.

Bratomorna borba v Makedoniji. Te dni je bil v Nebregovu v Makedoniji ubit srbski ustaški vojvoda Gligorije Sokolović. Kakor srbski listi pišejo, so ga ubili bolgarski četniki. Zalostno je, da se v Makedoniji bore na nož bratje med sabo, mesto da bi se združeno vojevali proti skupnemu sovragu.

Proslava bitke na Varvarinskem polju. V Srbiji bodo 19. septembra slavili 100 letnico bitke na Varvarinskem polju. Slavnosti se udeležijo tudi prestolonaslednik Aleksander. Pri tej priliki se položita temeljna kamna za dva spomenika. V Varvarini postavijo spomenik glavnemu junaku v omenjeni bitki Jovanu Kursuli, na mestu, kjer je bila bitka, pa tamkaj padlim junakom.

Praktično izvajanje slovenske vzajemnosti. Bolgarski listi so se jeli po vseslovenskem kongresu živahneje zanimati za slovanstvo. Vsi dnevniki priobčujejo stalno razna slovanstva se tičejo vesti, a »Večna Pošta« je otvorila posebno rubriko za slovenske vesti pod naslovom: »Iz slovenskih zemelj«. Na prvem mestu v tej rubriki ima »Večna Pošta« notico »Cesar Fran Josip proti ljubljanskemu županu Hribarju«.

Izpred sodišča.

Oproščen turnar. Dne 12. septembra 1909 so bili provzročili na Zidanem mostu spodnještajski turnarji velike izgrede. Turnarji so na Slovence celo streljali in je bila neka dedlica ustreljena v nogo. Najbolj sirovo so se vedli turnarji iz Brežic, katerim je poveljeval nemškutar Pajdaš; menda je bil tudi Pajdaš tisti, ki je z revolverjem streljal na Slovence. Okrajno sodišče v Laškem je bilo prepričano, da je bil Pajdaš duša nemških tolovajstev, zato ga je tudi obsodilo na deset dni zapore. Ravno takega mnenja je bilo celjsko okrožno sodišče, ki je prvo obsodbo potrdilo. Nemstvo in renegatstvo pa s sodbo ni bilo zadovoljno; napelo je vse sile, da reši »nedolžno« preganjanega »Nemca« Pajdaša zapore. Za stvar se je baje zavzel sam »Alldeutscher Verband«, ki je provzročil, da se je obravnava v soboto zopet ponovila. In nemški Pajdaš je bil tako srečen, da je bil popolnoma — oproščen.

Duhovnik — hujskač. Pred okrožno sodnijo v Gorici je bil tožen duhovnik Peter Mozetič radi hujskanje na poboje. Nagovarjal je fante, naj nabijejo učitelje, ako bi jih silili v občinsko zabavišče. Duhovnik Mozetič je bil oproščen, ker sodišče ni verjelo zaslišanim pričam.

»Abbasso i ščavi!« je kričal stavec Josip Felician v Gorici. Pred okrožno sodnijo goriško je bil Felician oproščen, ker je bil visoki sodni dvor mnenja, da s takim klicem ni mogoče nahujskati kako narodnost proti drugi. Radovedni smo, kakega mnenja bi bil sodni dvor ljubljanski, ako bi moral soditi Slovence, ki bi bil kričal: »Smrt Nemcem!«

Razne stvari.

Vsled kolere na Ruskem. Iz Novgoroda poročajo, da je odložen kongres zdravnikov, ki se je imel vršiti v drugi polovici avgusta, in sicer zato, ker divja v okolici Novgoroda kolera.

Najprej revolver, potem sablja. V Budimpešti sta se dvobojevala grof Cekonic in huzarski nadporočnik Aczel najprej z revolverji. Ker ni bil nobeden ranjen, sta prišla za sablje. Cekonic je dobil udarec na glavo, Aczel pa na prsi.

Nesreče z zrakoplovi. V Ameriki se je ponesrečil zrakoplovec Brookins. Padel je z zrakoplovom na zemljo, kjer je obležal mrtev. Pri padcu na zemljo je ubil njegov letalni stroj tri osebe, dva moža in enega dečka. — Na Nemškem se je ponesrečil zrakoplovec Oskar Heims. Pokvaril se mu je stroj in je padel z višine kakih osemdeset metrov. Heims se je smrtnonevarno poškodoval.

Nečloveška mati. Blizu Budjovca je imela vdova, posestnica Hof-feller svojega slabomurnega, 18 let starega sina že od Velike noči zaprtega v mali sobici, v kateri je stala več centimetrov visoka voda. Hranu mu je dajala akoci majhno okno, seveda samo toliko, da ni lakote poginil. V sobi je bil grozovit smrad. Postelja je bila vsa pregnata. Ko so prišli v sobo ljudje, in so hoteli Hof-fellerja dvigniti z ležišča, je začel grozno tuliti. Nečloveško mater so zapeli.

Priznanje na smrti postelji. Iz Beograda poročajo, da so je v omenjeni bolnici umrli trgovca Beso-

vič. Ležal je v brezupnem stanju ter je izjavil, da ne more umreti, ker ima na vesti veliko hudodelstvo. Pustil je poklicati tudi več oseb, katerim je izpovedal, da je pred več leti umoril kavarnerja Saviča, ter ga oropal. Nedolžne so zaprli in obsodili. Nekateri so v ječi umrli. Ko je Bevevič priznal svoj čin, je umrl.

* **Skaza Mozart.** Nemški igralec Emanuel Schikaneder (1751—1812) je bil x. celom čisto brezposlen človek, ampak si je zelo veliko mislil o svojem iglarskem, pevskem, režiserskem in pesniškem talentu. Seveda bi ga ne bili vsi ti talenti rešili pozabljenosti, ko bi ne bil slučajno spisal teksta k operi »Čarobna piščalka«, ki jo je skomponiral nemški Mozart. Prva predstava te opere je bila 30. septembra 1791. na Dunaju. Po predstavi sreča prijatelj Schikanedra in mu gratulira k uspehu krasnega dela (ki pa je seveda za sluga Mozartova). Schikaneder samozavestno odgovori: »No, seveda, opera je ugajala, pa bi bila še bolj, ko bi mi ne bil Mozart toliko skvaril.«

* **Nov Martin Luther.** V franciškanskem samostanu v Tridentu je bil mlad Nemec, z imenom Josip Mahlmann, sin bogatega trgovca iz Nemčije. Mlademu Mahlmanu se sedanje samostansko življenje ni zdelo posebno bogu dopadljivo. Spisal je knjigo, v kateri graja samostansko lenarjenje in meniško brbljanje molitev, v katerem ni nič več pobožnosti, kakor v dobro namazanem stroju. Radi te knjige so mu nadeli njegovi obratje ime »Martin Luther«. Mahlmanu je postalo samostansko življenje in samostanska hinavščina nemosna, zato je poskusil te dni pobegniti. Franciškani so njegov beg opazili, udriši so za njim in na cesti se je vnel hud boj med ubeglim menihom in njegovimi obratji. S pomočjo policije je dosegel Mahlman prostost ter se je vrnil na očetov dom.

* **Slovanski generali v avstro-ogrski armadi.** Odkar so pomrli priznani vojskovodje: Mamula, Rodič, Filipovič, Jovanović itd., nima naša armada nobenega pomenljivega naraščaja v generaliteti, ki bi po imenih dal sklepati na slovansko pokolenje. Dobe se še veličine »naše gore listov«, ki so vobče priznane, kojih imena iz dobro znanih vzrokov nečemo tukaj navesti. A vendar se mora objektivno priznati, da je generalov slovanskih narodnosti v naši skupni vojski vedno manj. Kje je iskati vzroka temu pojavu? V prvi vrsti nam je beležiti dejstvo, da so bili gorci imenovani umrli generali rojeni in vzgojeni graničarji. Odkar pa je v 70. letih preteklega stoletja prestala vojaška granica, od tedaj so prenehale tamošnje vojaške šole. Drugi moment, ki pride tu v poštev, je okolščina, da pride mladenič tudi v civilnem poklicu do hitrega in dobrega kruha, n. pr. kot jurist, trgovec, podjetnik pri zgradbah i. t. d. in se, kakor hitro odsluži svoje prostovoljno leto, vrže z vsemi silami na doseg svojega izbranega poklica.

Telefonska in brzojavna poročila.

K dunajskemu umoru iz pohotnosti.

Dunaj, 16. avgusta. Maksimilijanu Voigtu, ki je iz pohotnosti umoril neko žensko, so njegov zločin že skoraj dokazali. Izkazalo se je namreč, da odtiski prstov na žrtvi izvirajo od Voigtovih rok. Poleg tega ima Voigt na sebi mnogo prask, glede katerih ne more dokazati, kjer jih je zadobil. Ravno tako ne more dokazati svoj alibi. Tudi je njegova obleka precej okrvavljena. Sploh kažejo vsi znaki, da se je bil med Voigtom in njegovo žrtvijo obupen boj na življenje in smrt. Celo dosedanje obnašanje Voigtovo in njegov zagovor so zelo sumljivi.

Boji na turško-grški meji.

Solun, 16. avgusta. Iz Papapuli se poroča: Na meji je prišlo zopet med turškimi in grškimi vojniki do spopadov. Trije grški vojniki so bili ranjeni. Pri Domnikovu je prišlo do prask med turškimi vojniki in grškimi pastirji, katere so podpirali grški vojniki. Trije pastirji so bili pri tem ustreljeni, dva turška vojaka pa ranjena. Izgube grških vojakov so neznane.

Spmembe na papeškem dvoru.

Pariz, 16. avgusta. »Journal« poroča iz Rima: V Vatikanu blizu stoječih krogov se zatrjuje, da se v kratkem izvrši v tajništvu na papeškem dvoru izprememba in da bo imenovan namesto dosedanjega državnega tajnika Mery del Vala za kardinala - tajnika kardinal Rampolla. Kakor se zatrjuje, se je papež za ta korak le težko odločil.

Turško brodogradništvo in nakup novih bojnih ladij na Nemškem.

Pariz, 16. avgusta. »Echo di Paris« poroča iz Carigrada, glede naku-

pa nemških bojnih ladij za turško mornarico, da je bila Turčija do tega koraka od Nemčije prišla in sicer na ta način, da se je Nemčija obvezala izplačati Turčiji denar, katerega je imel bivši turški sultan Abdul Hamid naloznega v nemških bankah. Denar se je Turčiji baje izročil le pod pogojem nakupa starih nemških bojnih ladij za turško floto.

K veliki železniški nesreči na Francoskem.

Pariz, 16. avgusta. Iz Sonjoña se poroča: V nedeljo zvečer ob 10. uri 45 min. je zavozil vlak z izletniki, v katerem se je nahajalo nad 1100 oseb, v drug prazen vlak. Učinek sunka je bil strahovit. Šest voz se je zajedlo takorekoč drug v drugega, trije vozovi pa so popolnoma razbiti. Število ranjenih se čeni čez sto. Kurjača zabavne vlaka so izveliki popolnoma zmečkane izpod lokomotive.

Berolin, 16. avgusta. Iz Pariza se oficijalno poroča, da je pri nedeljski železniški nesreči, ki je dohitela v Sonjoña izletniški vlak, bilo mrtvih 43 oseb, 60 pa jih je težko ranjenih. Nesrečo je zakrivil postajenačelnik, ki je kljub temu, da je bil na postaji tovorni vlak, pustil distanč. signal na »prosto«.

Požar v bruseljski svetovni razstavi.

Bruselj, 16. avgusta. O požaru, ki je izbruhnil v nedeljo popoldne v bruseljski svetovni razstavi in ki je skoraj celo razstavo uničil, se poroča že sledeče podrobnosti. Kot vzrok se navaja električni kratki stik v razstavnem postnem uradu, od koder se je potem razširil ta usodopolni požar. Na drugi strani pa zopet ne manjka glasov, ki zatrjujejo, da so premajhne varnostne odredbe vzrok in povod uničujočemu požaru. Zatrjuje se, da je v nedeljo popoldne zapazil v neki garderobi tamošnji stražnik goreti zagrinjalo, katero pa v sled pomanjkljivih varnostnih odredb niso mogli takoj pogasiti in iz tega malenkostnega ognja je potem baje nastal ta velikanski požar. Pri paniki, ki je nastala med obiskovalci razstave radi požarja, je bilo ranjenih nad 100 oseb.

Bruselj, 16. avgusta. Včeraj, na praznik popoldne je bil obisk razstave naravnost velikanski in naval tako velik, kakor dosedaj še noben dan. Takorekoč celo mesto je hitelo na razstavišče, da si na licu mesta ogleda po požarju povzročeno škodo. Razstavni paviljoni pa so deloma zaprti. Razpoloženje v Bruslju je zelo poboito. To priliko pa so izrabili razni mednarodni tatovi, ki so kar povprek kradli. Mnogo tatov je vojaštvo in policija zasačila pri »delu«. Tekom večerajšnjega in današnjega dne je došlo razstavnemu odboru iz najrazličnejših držav in od najraznovrstnejših korporacij in zastopstev mnogo sožalnih brzojavk.

Bruselj, 16. avgusta. Vlada je uvedla pomožno akcijo, od katere se nadeja, da bo zbrala sredstva, iz katerih se pokrije vsa povzročena škoda, ki že ni pokrita z zavarovalnicami. Posebno je vlada poverila državno pravdnitvo z nalogom, da vpelje strogo preiskavo in po možnosti dožene pravi vzrok požarja.

Bruselj, 16. avgusta. Skupno škodo, katero je povzročil požar v razstavi, cenijo angleške zavarovalne družbe na 12 milijonov kron.

Bruselj, 16. avgusta. Včeraj zvečer je bila vsled uradne odredbe svetovna razstava že ob 6. zaprta. Vse obiskovalce, katerih je bilo na stotine, so žandarji iztirali z razstavišča. Vhode v razstavišče straži vojaštvo.

Bruselj, 16. avgusta. Po požaru je bil najbolj prizadet angleški razstavni oddelek. V tem oddelku so namreč uničeni predmeti, ki reprezentirajo že sami za se velikaanske svote.

Mednarodna konferenca radi kretskega vprašanja.

Berolin, 16. avgusta. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada: Potovanje Džaviel - paše je bilo v prvi vrsti namenjeno v to, da pridobi Nemčijo za mednarodno konferenco glede kretskega vprašanja in je baje to tudi v Berlinu dosegel. Bivanje velikega vezirja Hakki-beja v Marijinih varih pa ima podoben namen, namreč pridobiti tudi Avstro - Ogrsko za ta korak.

Nesreča na morju.

London, 16. avgusta. V noči od nedelje na ponedeljek sta trčila skupaj vsled goste megle v Canal la Manche parnik »Torda«, ki je vozil iz Carigrada v Stettin, in parnik »Ocean«, si je vozil iz Rotterdamma v London. Oba parnika sta precej poškodovana. Parnik »Ocean« se je vrnil v Rotterdam.

Gospodarstvo.

— Draginja mesa je v celi Avstriji postala velikanška. Redasto je mislili, da je draginja mesa umetno narejena, da mesarji kar poljubno

svilajajo ceno. Mesar je odvisen od cene živine in cene živine postaja vedno večja, ker se vedno več mesa konzumira in je vedno večje vpraševanje po živini. Podraženo meso je na Dunaju prevzelo tako nevoljo, da je občiniki svet pritiskali na krščenško - socialnega ministra Weiskirchnerja naj pomaga. In Weiskirchner, ki je doloben, da postane dunajski župan, je telegrafično priporočal, oziroma odredil posvetovanja, da se odprejo meje uvoza živine. Seveda se ne bo nič zgodilo, ker veliki živinorejci ne puste, da bi se meje odprle. Če bi se dovolil uvoz mesa iz Argentine, bi se cena mesa znižala za več kot polovico in pomagano bi bilo vsem. Toda veliki živinorejci hočejo imeti velike zasluge in, zato so potom agrarne centralne slovesno protestirali proti otvoritvi meje za uvoz živine in mesa.

— O letošnji vinski letni dohajo kaj neugodna poročila. V vseh avstrijskih vinorodnih deželah, bo valed toče, peronospora in grozdne plesnobe trgatev kaj slaba. Izjemo dela le južna Tirolska, in otok Vis (Lissa) v Dalmaciji. Iz Kalterna na južnem Tirolskem poroča časniki »Bozner Nachrichten« da je tam grozdje lepo, čisto in debelogojato, ter da bo, ako ne pride še kaka nesreča čez vinograde — trgatev prav dobra. Isto tako poroča vinska veletrgovina Fratelli Giacconi et Comp. iz otoka Visa v časniku »Allgemeine Weinzeitung« z dne 10. t. m., da so tamošnji vinogradi krasni, ter da pričakujejo dosti in prav dobrega vina. To objavljamo zato, ker je mogoče, da našim vinskim trgovcem in gostilničarjem s tem ustrežemo.

— Delna odprava oddajnih listov. S. 1. septembrom t. l. stopijo v veljavo in sicer za sedaj samo začasno v predpisih o dostavljanju brzojavk sledeče spremembe: 1. Proti podpisu oddajnega lista se bodo dostavljala samo sledeča brzojavna naznanila: a) državne brzojavke; b) pristojbin prosta in njim podvržena službena obvestila, kojih vsebino je sporočiti strankam; c) zasebne brzojavke s predplačanim odgovorom; d) zasebne brzojavke z brzojavnim ali poštnim prejemnim naznanilom, kakor tudi ta naznanila sama; e) zasebne brzojavke, katere naj se naslovniku lastnoročno dostavijo; f) zasebne brzojavke, katere se v smislu § 5 brzojavnega reda izročajo sodiščem ali upravnikom konkurznih mas; g) zasebne brzojavke, od katerih mora naslovljenec plačati potnino ali naknadno pristojbino. 2. Vse ostale brzojavke se bodo naslovniku, oziroma po § 36 brzojavnega reda v sprejem sposobnim osebam splošno brez oddajnega lista izročevale, in odpada torej za naprej izdajanje oddajnih listov k brzojavnim sporočilom, katera niso navedena pod točko 1. a) do g). Brzojavke, katere naj se brez oddajnega lista izroči, se sme eventualno vložiti tudi v zasebne pisemske škrinjice naslovnikov, ako se na namembnem kraju nihče ne nahaja, kateremu bi se jih moglo pravilno vročiti.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pastoclemšek.

Poslano.

Mnenje gosp. dr. L. Foersterja, Pozsony.
Gospod J. Serravallo, Trst.

Rabil sem Vaše Serravallovo kina - vino z železom v mnogih slučajih po oslabljajočih boleznih kot krepilo in to vselej z najboljšim uspehom.

Pozsony, v juniju 1909.

Dr. L. Foerster.

Proti

zoboboli in gnilobi zob

izberno deluje dobro maza

antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki ublaži bolečino in odvrne naprejočo nevarnost

1. steklenica s navodilom 1 kruna.

Deželna lekarna Milana Lousteina v Ljubljani, Bežičeva cesta št. 1 poleg Franc. Jozefovega ljubljanskega mostu.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sanja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod lekarnar!

Prosim vjdno, pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izberno delujoče antiseptične melusine-ustne in zobne vode, katere je neprekosljivo sredstvo soper zoboboli, ublaži bolečino in odvrne naprejočo nevarnost in jo bomo vsakomur kar najbolje priporočili.

Spoštovanjem
Mato Kaurinov, tr. poš. uradnik.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 12. avgusta: Marija Medic, delav. žena, 61 let, Radečkova c. 11. — Ivan Terček, trg. potnik, 69 let, Zaloška cesta 11. — Franja Majec, bč. laboranta, 13 mesecev, Zaloška cesta 1. — Rozalija Vrhovec, bč. tov. delavca, 4 leta, Zalokarjeva ul. 7.
Dne 13. avgusta: Marija Awanco, bč. trgovka, 58 let, Prečna ulica 6.
Dne 14. avgusta: Fran Vidic, dninar, 32 let, Radečkova cesta 11.
Dne 15. avgusta: Vekoslav Mozetič, sin knjigoveza, 2 meseca, Tržaška cesta 15. — Ivan Hlebs, dninar, 24 let, Radečkova cesta 11. — Ivan Krainer, sešaln. ključar v p., 85 let, Sv. Petra cesta 83.
Dne 16. avgusta: Jakob Grohar, obč. ubožec, 67 let, Radečkova cesta 11.
V deželni bolnici:
Dne 10. avgusta: Josip Zorman, pisar, 47 let.

Meteorološko poročilo.

Vreme na aerodromu 300-2.			Srednja vrednost sled 730-0 mm		
čas	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
13.	2. pop. 9. zv.	737.3 736.4	24.7 18.2	sr. jz.ah sl. jz.ah.	del. jasno jasno
14.	7. zj.	735.5	16.2	slab jug	del. jasno
15.	2. pop. 9. zv.	735.1 736.7	23.0 18.3	sl. vzhod brezvevtr.	pol. oblak oblačno
16.	7. zj.	738.5	16.8	sl. svzhod	sk. jasno

Srednja predvečerska temperatura 18.3°, norm. 19.0° in včerajšnja 19.2°, norm. 19.0°. Padavina v 24 urah 0.0 mm in 1.0 mm

Zahvala.

Povodom smrti našega nepozabnega soproga, očima in svaka, gosp.

Franca Lovšina

došlo nam je toliko sožalnih izjav, da se nam je skoro nemogoče vsakemu posebej zahvaliti.

Zahvaljujemo se najprej vsem tem potom vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, ter vsem prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako častnem številu spremili k zadnjemu počitku.

Posebno pa se še zahvaljujemo st. telov. društvu »Sokol«, ki se je udeležilo pogreba z zastavo, kakor tudi slavnemu del. pevskemu društvu »Slavec« za krasno in ganljivo petje.

V Ljubljani, dne 16. avgusta 1910.

2775 - Zahvaljoči ostali.

3 mlajše dijake ali dijakinje

se sprejme na hrano in stanovanje pri gospe Tereziji Babček na Starom trgu 22, II. nadstr.

2 zračni sobi

s kopalnico, nemebljovani, se takej oddata. Izve se v upravnistvu - Slov. Narodac.

Urarskega pomočnika

in vajenca sprejme

Fr. P. Zajec

optik in urar, Ljubljana. I

Gostilničar, ki opravlja že več let to obrt, išče dobro idočo

gostilno

v mestu ali na deželi v najem za mesec november ali tudi prej, eventualno jo tudi kupi.

Ponudbe: Ljubljana, poštno ležbo 187.

Gostilna s koncesijo

se odda v najem za novembrot termin.

Več se izve pri L. Šetina, dimnikarju, Krakovski nasip 4, I. nadstr. Istotam se tudi prodajo dobro ohranjena

steklena stena

(Glaswand) pod zelo ugodnimi pogoji.

Josip in Ana Dralka naznanjata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njihovo iskreno ljubljeno, predobro oče, gospod

Josip Dralka

c. kr. dvorni svetnik pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani v p.

danes, dne 14. avgusta, ob 3. uri popoldne po kratkem mukopolnem trpljenju, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 80. letu svojega blaginji svojcev in človeštva posvečenega življenja Bogu vdan preminul.

Zemski ostanki dragega pokojnika se bodo v torek, dne 16. avgusta ob 6. uri popoldne v hiši žalosti slovesno blagoslovili in prenesli na ondotno pokopališče k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

V Radovljici, 14. avgusta 1910.

2765

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mati oziroma stara mati, gospa

Janja Nitsch

c. kr. davčnega nadzornika vdova

dne 15. avgusta ob polu 12. dopoldne v 84 letu svoje dobe po mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Truplo drage rajnice se bo v sredo, 17. avgusta ob 5. uri popoldne prepevalo iz hiše žalosti v Čevljarski ulici št. 1 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi k večnemu počitku.

Nepozabljena rajnica se priporoča v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 16. avgusta 1910.

Polha, Maja, Karol, sinovi. — Flora Vardjan, Adela Sedar, Viljemina Pina, hčere.

Brez posebnega obvestila.